

Hemsjukvård – en lösning på vårdkrisen

Jaana Suurküla

Barbro Eklöf

Vårdcentralen i Göteborg

I Göteborg har långtidsvården sedan 1961 en Vårdcentral stationerad vid Vasa sjukhus. Denna är besatt med en biträdande överläkarsjänst, kurator, sjuksköterska och expeditionspersonal. Dess funktion är att medelst hembesök skapa en nyanserad grundval för prioritering vid intagning på långtidssjukhus. Dessutom ordnas social och medicinsk hjälp i olika former för dem som inte är i omedelbart behov av sjukhusvård. Per år göres 400–500 hembesök av läkare med kurator och 700–800 hembesök av sjuksköterska.

Erfarenheter

Vårdcentralen har genom sin verksamhet fått en god insyn i hemsituationen hos de vårdbehövande äldre i Göteborg. Man har mycket påtagligt upplevt vilken tillgång den sociala hemvården är för sjukvården. I många fall är tillgång till hemvårdarinna en avgörande förutsättning för att en äldre skall kunna vistas utanför sjukhusets väggar. På Vasa sjukhus noteras varje sommar en kraftig minskning i patientomsättningen. Till icke ringa del bottnar detta i att hemvårdens kapacitet reduceras genom att många ordinarie hemvårdarinnor har semester.

På basis av de goda erfarenheterna från hemsjukvård av även synnerligen sjuka äldre startades vid Vasa sjukhus 1965 en dagsjukhusverksamhet för att understödja vården av de mer krävande fallen. Dagsjukhusets målsättning har varit att genom aktivering i form av gruppterapi och arbetsterapi samt behandling av sjukgymnast och läkare i det längsta möjliga vistelse i hemmet även för synnerligen sjuka äldre personer. Så positiva erfarenheter av denna vård har noterats att den nu är under utbyggnad.

Både på Vårdcentralen och på dagsjukhuset har man konstaterat att hemvistelse för de allra flesta äldre är ett stort värde i sig, som de inte gärna offerar ens vid svår sjukdom. Perspektivet

Satsa på hemvården är slutsatsen i denna rapport från vårdcentralen i Göteborg. Föreställningen att en kroniskt sjuk människa till varje pris skall vårdas på sjukhus måste avlivas. Överbelastningen av åldringssjukvården gör att en förstärkt hemvård måste bli ett realistiskt alternativ för allt fler.

Dessa synpunkter framförs av Jaana Suurküla och Barbro Eklöf, som är läkare resp kurator vid vårdcentralen i Göteborg.

att leva sina sista år i en osjälvständig och monoton sjukhustillvaro är för de flesta människor avskräckande.

Långtidssjuka i korridorerna?

Den tilltagande platsbristen har redan fått vissa Göteborgsläkare att kräva att även långvårds-sjukhusen skall ta emot överbeläggningar, dvs placera patienter i korridorerna. Även om man hoppas kunna undvika att göra sjukhuskorridoren till en stadigvarande vistelseort för långtidssjuka äldre kommer den nuvarande utvecklingen att framtvinga en standardsänkning av de äldres sjukhusvård.

Satsa på hemvården

Det är kostsamt och svårt att snabbt öka antalet vårdplatser. Andra utvägar måste provas för att klara vårdkrisen. I dagens läge med ett snabbt ökande antal äldre torde hemvården vara en realistisk och angelägen vårdform att satsa på. Kostnaderna för hemvård är dessutom i många fall betydligt lägre än sjukhusvård.

En stark satsning på hemvården med väsentlig ökning av hemvårdarinnetjänsterna skulle ge bättre chans att bekämpa den vårdkris som i Göteborg hotar anta oroväckande proportioner. Genom ett utomordentligt gott samarbete med den sociala hemsjukvården i Göteborg har man hittills lyckats hålla läget under kontroll.

Vi måste avliva den utbredda föreställningen att en kroniskt sjuk människa till varje pris måste vårdas på sjukhus. Med den utvecklingen mot tilltagande standardsänkning p.g.a. överbelastning av åldringssjukvården som vi går till mötes blir hemsjukvården kombinerad med regelbunden läkartillsyn, dagsjukvård och vid behov korttidsvård på sjukhus, ett icke föraktligt alternativ för många äldre. Aktiv satsning på hemsjukvård skulle underlätta för långtidssjukhusen att fullgöra sin roll som rehabiliterande och behandlande instans.